

FUNCTIONARUL PUBLIC

ZIAR BILUNAR EDITAT DE CĂTRE ACADEMIA DE ADMINISTRARE PUBLICĂ

SUPPLEMENT LA REVISTA „ADMINISTRAREA PUBLICĂ”

Ședință festivă consacrată Zilei Pedagogului

Cu prilejul Zilei Mondiale a Pedagogului, care din anul 1994 este marcată anual pe 5 octombrie, la Academia de Administrare Publică a avut loc o ședință festivă a corpului profesoral-didactic și a colaboratorilor Academiei, consacrată Zilei profesionale a angajaților din învățământ.

Cu această ocazie, dl Andrei GROZA, prim-prorector, doctor, conferențiar universitar, a adresat asistenței calde cuvinte de felicitare, precum și sincere urări de

sănătate, viață lungă și noi realizări în domeniul instruirii și dezvoltării profesionale a cadrelor de funcționari publici din republică. Dumnealui a subliniat, totodată, necesitatea imperioasă ca profesorii Academiei să diversifice pe toate căile formele și metodele de instruire, să sporească eficiența procesului instructiv, să aplice tot mai pe larg realizările științifice în domeniul administrării publice.

La cele menționate de dl prim-prorector, s-a aso-

ciat și dl Orest TĂRIȚĂ, șef al Catedrei științe politice și relații internaționale, doctor, conferențiar universitar, vicepreședinte al comitetului sindical al Academiei, care a venit și el cu felicitări cordiale, prilejuite de Ziua Pedagogului, urându-le profesorilor Academiei fericire, prosperare și realizări cât mai notabile, îndemnându-i, totodată, pe cei prezenți să nu uite niciodată de cei care le-au pus pentru prima dată condeiul în mână, care i-au învățat

să rotunjească primele litere, să citească primele cuvinte.

Ședința festivă s-a transformat într-o adevărată omagiere a celor care și-au ales și profesează minunata specialitate de pedagog, și-au consacrat întreaga lor viață cauzei deosebit de onorabile, dar și dificile a educației și instruirii unor noi generații de adevărați cetățeni ai Patriei, ei fiind niște inegalabili dascăli și „semănători de lumină”.

Gheorghe BĂJENARU

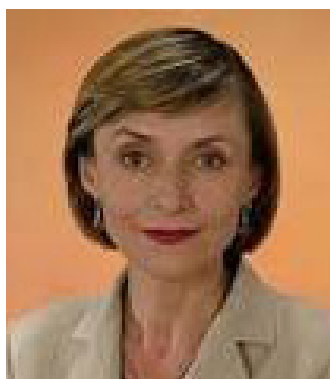
Învățământul trebuie să contribuie la ameliorarea calității vieții

Din discursul Ministrului Educației, Corina FUSU, rostit în cadrul festivității dedicate Zilei profesionale a angajaților din învățământ

Ziua profesorilor și a lucrătorilor din domeniul învățământului coincide cu un moment autumnal, când, așa cum se spune la noi în popor, se numără bobocii.

Cred că această vorbă înțeleaptă se potrivește cel mai bine activității din domeniul educației, deoarece de fiecare dată, la început de toamnă, în școli se stabilește conturul tabloului viitorului an de studii, precizându-se contingentul de elevi, de la cei mai mici, din clasa întâia, până la cei care urmează să finalizeze studiile.

În felul acesta ne privim pe noi înșine în oglinda viitorului. Această sărbătoare inițiată de UNESCO are

menirea de a atrage atenția guvernelor asupra învățământului, asupra condițiilor de activitate și de viață a pedagogilor.

Trebuie spus că, în mare parte, criza din domeniu se află în legătură directă cu criza valorilor, dintre care esențiale mi se par autoritatea învățătorului, a profesorului și condiția

elevului, astfel că, dacă ar fi să rezumăm tema pentru sărbătoarea din acest an a lucrătorilor din învățământ, în câteva fraze acestea ar fi:

1. Continuarea Proiectului Reforma Învățământului în Moldova, prin care se are în vedere implementarea

standardelor de calitate, îmbunătățirea sistemului de evaluare a elevilor și creșterea sistemului de management al instituțiilor de învățământ.

2. Reforma profundă a învățământului profesional-tehnic (vocațional), a învățământului dual, a învățământului pe tot parcursul vieții.

3. Școlarizarea în mare măsură. În Raportul

(Sfârșit în pag. 4)

SUMAR

Ziua pedagogului.....	1
Official.....	2
Activitatea Academiei.....	3,4
Ministrul Educației: discurs.....	1,4
Colaborare	5
Tragedia poporului moldovenesc.....	6,7
Ghidul funcționarului public.....	8
Paul Goma la 80 de ani.....	9
În lumea științei și a tehnicii.....	10
Dura lex, sed lex.....	11
Ediție biobibliografică: A. Blanovschi.....	12

Apel adresat politicienilor și societății civile

Președintele Republicii Moldova, **Nicolae TIMOFTI**, președintele Parlamentului, **Andrian CANDU**, și Primul-Ministru, **Valeriu STRELEȚ**, au semnat un apel prin care propun ca sectorul asociativ civic, clasa politică, mediul academic, asociațiile de creație, partenerii sociali (sindicatele și patronatele) și alți actori publici relevanți să participe la lansarea unui dialog deschis care să pună bazele unei platforme comune pentru a consolida societatea și a crea condiții pentru dezvoltarea stabilă a țării.

Vă prezentăm în continuare textul Apelului:

„În istoria sa, țara noastră a trecut prin numeroase perioade de turbulență. Politicile incoerente și lipsa unei viziuni de dezvoltare a țării, eficiența redusă a instituțiilor publice și subordonarea politică a acestora sunt factorii principali care au determinat un nivel înalt al corupției, opacitatea actului de guvernare, neîncrederea cetățenilor în politicieni și stat, precum și un sentiment persistent de derută și pesimism în societate.

Și astăzi societatea noastră e la răspântie. Frauda din sectorul bancar a generat o reacție în lanț, care pune poporul Republicii Moldova în fața unor probleme fără precedent, exploatare în mod cinic de forțe politice revanșarde ce urmăresc schimbarea vectorului strategic de dezvoltare a țării – integrarea europeană, dar și de anumite grupări de interese, ale căror scopuri sunt crearea unui haos cât mai mare în Re-

publica Moldova și destabilizarea instituțiilor statului, prin recurgerea la provocări și violențe.

În conjunctura dată, se resimte nevoia stringentă de consolidare a societății, de restabilire a încrederii cetățenilor în instituțiile statului și în actul politic, pe care o putem obține doar prin acțiuni consecvente și prin impulsivitatea reformelor vitale. Nu există altă soluție pentru crearea premiselor de dezvoltare durabilă a țării.

Nu suntem singuri în acest demers. Avem susținerea partenerilor de dezvoltare și a vecinilor noștri. Avem sprijinul exprimat prin recomandări, chiar dacă critice, dar care sunt absolut necesare pentru a schimba paradigma de dezvoltare a statului nostru. Însă avem nevoie și de un dialog cu toți actorii la nivel național pentru a promova reformele.

Acum, mai mult ca niciodată, țara are nevoie de stabilitate socială și politică, de întărirea me-

canismelor democratice și de o guvernare pe deplin funcțională, care să poată realiza în mod eficient obiectivele primordiale ale țării, și anume relansarea economiei, atenuarea inechităților sociale, lupta cu marea corupție.

Cu responsabilitate față de soarta țării și față de viitorul acesteia, noi, Președintele Republicii Moldova, Președintele Parlamentului și Primul-Ministru, facem apel la implicare din partea clasei politice și a societății civile pentru identificarea în comun a soluțiilor de rezolvare a disputelor și de ieșire din impasul în care se află astăzi țara. Pentru a depăși această criză, chemăm să ni se alăture sectorul asociativ civic, clasa politică, mediul academic, asociațiile de creație, partenerii sociali (sindicatele și patronatele) și alți actori publici relevanți să participe la lansarea unui dialog deschis care să pună bazele unei platforme comune pentru a

consolida societatea și a crea condiții pentru dezvoltarea stabilă a țării. Propunem elaborarea unei agende de acțiuni care să cuprindă angajamente și responsabilități reciproce ale părților participante la dialog, obiective și termene de realizare practică a acestora.

Pentru a demonstra voință și deschidere în vederea soluționării problemelor constatate, acționând în spiritul responsabilității pentru soarta țării și a cetățenilor săi, noi, ca reprezentanți ai celor mai importante instituții ale statului, vom semna, pe platforma de dialog creată, un Pact Social intitulat „Pentru Moldova”.

Doar împreună, lucrând umăr la umăr, putem găsi soluțiile bune și aplicabile pentru depășirea provocărilor fără precedent cu care se confruntă Republica Moldova și pentru lansarea țării noastre pe un făgaș ireversibil de modernizare și dezvoltare.”

Ion DULSCHI: „Profesorii urmează să-i motiveze pe masteranzi să-și valorifice potențialul”

Reporterul ziarului „Funcționarul Public” discută cu șeful Catedrei științe administrative a Academiei de Administrare Publică

CORESPONDENTUL: *Stimate domnule Ion Dulschi, cu ce impresii veniți la începutul noului an de studii?*

Ion DULSCHI: Dacă e să vorbim despre activitățile pe care le realizează Academia de Administrare Publică pe parcursul mai multor ani, acum ne aflăm la faza unui nou ciclu de instruire și de formare a funcționarilor publici. În aparență, anul curent de studii începe ca și anii precedenți cu aceleași ritualuri, ședințe solemne, lansări de studii, prezentări etc. Dar privind lucrurile în profunzime identificăm și lucruri noi care s-au manifestat chiar la etapa organizării procedurii de admitere.

Am participat la examenele de admitere și îmi asum răspunderea, în mare măsură, pentru calitatea masteranzilor noștri. În procesul de examinare, în urma comunicării cu fiecare dintre ei, i-am identificat pe cei mai buni. Am zis și a zis-o și domnul prim-prorector, Andrei Groza, că în anul 2015 a existat un concurs, 2 persoane pe un loc, iar atunci când este concurs, există și competiție, și o posibilitate mai mare de a alege. Mai întâi, ne-au ales ei pe noi ca instituție de învățământ superior, după care am ales noi dintre toți

cei care au depus actele, prin discuțiile cu ei am identificat persoanele, în viziunea noastră, care satisfac cerințele pentru realizarea activității în domeniul ales.

COR.: Ce le-ați sugera masteranzilor la începutul anului de studii?

I.D.: Le-aș sugera masteranzilor să înțeleagă că, odată pășind pe făgașul activităților în domeniul administrării publice, trebuie să fie conștienți de faptul că vor fi obligați să-și dezvolte permanent competențele, să acumuleze cunoștințe noi și să învețe unul de la altul, din cărți, din experiență și, desigur, de la profesorii Academiei de Administrare Publică. Aceasta înseamnă, de fapt, că urmează să învețe pe tot parcursul vieții, nu doar pe parcursul perioadei de studii.

COR.: Cu ce probleme se confruntă masteranzii la începutul anului de studii?

I.D.: Consider că timpul ar fi o primă problemă, e dificil să îmbini activitățile de serviciu, responsabilitățile familiale și activitățile de instruire, căci și aici trebuie să dai dovadă de un înalt grad de autoorganizare și să-ți planifici astfel lucrurile încât să le reușești.

Alte obstacole care i-ar împiedica să realizeze programul nu ar fi, noi avem suficiente condiții pentru a se încadra, avem o bibliotecă cu foarte multă informație în domeniu, site-ul Academiei de Administrare Publică, există posibilități de a comunica prin intermediul tehnologiilor informaționale.

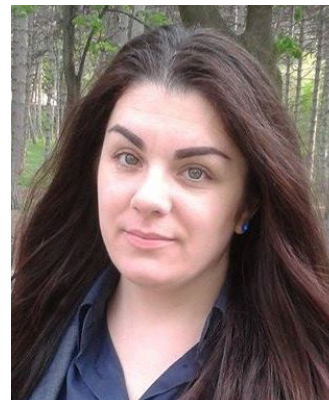
COR.: Ce planuri aveți pentru dezvoltarea studiilor în domeniul administrării publice?

I.D.: Catedra științe administrative este responsabilă pentru două specializări: masteratul științific cu specializarea *Teoria și practica administrației publice* și masteratul profesional, cu specializarea *Administrare publică*. Prin acestea acoperim necesarul de pregătire profesională în sectorul real al administrației publice, pentru autoritățile publice de toate nivelurile, dar și pentru domeniul de cercetare în administrația publică. În viziunea mea, aceste domenii sunt foarte generale pentru studiile de masterat. Atunci când vorbim de funcționalitatea administrației publice, trebuie să vedem la nivel de subsisteme, cum sunt ele asigurate cu resurse umane adecvate necesităților.

O anumită specializare mai îngustă de care ar fi responsabilă catedra cred că ar trebui să aparțină prin noțiuni de administrarea publică, de teorie și practică. Dar, deoarece noi vorbim, în cadrul acestor specializări foarte sumar, e nevoie de specializări care ar aduce masteranzilor sporirea capacităților de identificare mai clară a problemelor și soluțiilor pentru instituțiile în care activează sau vor activa.

COR.: Dar cine sunt masteranzii care studiază la specializările respective?

I.D.: Gradul de reprezentare a administrației publice este destul de înalt. Majoritatea celor care își fac studiile la masterat, în acest domeniu, sunt persoane din sistemul administrației publice. Persoane cu o anumită experiență în domeniul administrației publice: consilieri locali, primari, președinți

de raioane, dar și persoane care sunt la început de carieră și chiar din afara sistemului.

Poziția pe care o are autoritatea publică i-a determinat să-și consolideze cunoștințele și să progreseze în tot ceea ce ține de administrația publică.

COR.: Cu cine colaborați în domeniul pe care îl profesăți?

I.D.: La nivel de colaborări, un proiect personal îl văd în realizarea unei colaborări autentice între catedră și autoritățile publice, care s-ar materializa prin niște relații stabile și de durată între Academie, Catedra științe administrative și entitățile administrative.

COR.: Ce vă doriți pe viitor?

I.D.: Să fim un centru metodic autentic. Să fim solicitați de autoritățile publice în scopul dezvoltării capacităților funcționale ale acestora, elaborăm proiecte de cercetare științifică care nu s-ar baza pe niște observații superficiale ale activității autorităților publice, ci pe studierea sistemică a activității acestora și formularea unor idei, înaintarea unor soluții care, cu adevărat, ar fi utile pentru acestea.

(Sfârșit în pag. 4)

Ion DULSCH: „Profesorii urmează să-i motiveze pe masteranzi să-și valorifice potențialul”

(Sfârșit. Încep. în pag. 3)

Aici se impune încheierea unor acorduri și relații de parteneriat, care prin identificarea surselor de finanțare externe ar putea aduce mai mult folos și Academiei, și autorităților publice, și societății în ansamblu.

COR.: Aveți și colaborări externe?

I.D.: Am lansat un proiect împreună cu Școala Superioară de Administrare Publică din Szczecin, Polonia, cu care colaborăm în domeniul consolidării capacităților funcționale ale autorităților publice responsabile de dezvoltarea regională. Opt funcționari publici din Republica Moldova chiar acum se află într-o vizită de studiu la această școală, ei fiind parte a proiectului. În luna

iunie curent, opt profesori ai Academiei deja au avut fericita ocazie de a se familiariza cu activitatea colegilor din Polonia. Profesorii catedrei participă la proiectele susținute de GLZ, ei s-au aflat de 2 ori în vizită în Germania pentru a studia strategiile de dezvoltare regională. La acest capitol există un anumit progres, dar mai este nevoie de mișcare pentru dezvoltare.

Colaborăm fructuos cu o instituție similară din Ucraina - Institutul Regional de Administrare Publică din Odesa care anul acesta rotunjește 20 ani de activitate și suntem invitați să participăm la o conferință care va avea loc pe 29-30 octombrie curent.

COR.: Începutul anului de studii la Academie coincide cu perioada unor importante lucrări de toamnă...

I.D.: În calendarul biblic, ziua de 1 septembrie este un început de an și, probabil, atunci când acest început de an era asociat cu niște realizări pe care ni le-a adus anul, există un moment de totalizare a unor activități. Însă pentru noi acest început de an coincide cu semănatul de toamnă al unor grâne care urmează să aducă roade frumoase și bogate pe viitor.

Pentru aceasta avem nevoie de un sol fertil, suficientă umiditate, căldură și grija Domnului pentru a ne proteja de niște cataclisme naturale, dar și sociale. Pentru noi e foarte important să fie un an în care, avem speranța, studenții care au fost înmatriculați în acest an aida seminații bune vor da și o roadă pe potrivă, iar rezultatele dorite ne conving pe noi, profesorii,

să fim acei care-i motivează pe masteranzi să-și valorifice potențialul de care dispun. Suntem ferm convinși că masteranzii înmatriculați în acest an sunt pe potriva Academiei de Administrare Publică, care au venit cu dorința de a face carte, de-a completa rândurile clasei de funcționari publici de care are foarte mult nevoie țara.

În final, în preajma Zilei profesionale a pedagogului, adresez tuturor colegilor din Academie, tuturor colegilor de breaslă felicitări cu prilejul acestei sărbători și le urez să aibă permanent senzația satisfacției de activitatea pe care o realizează și dorința permanentă de a învăța pe alții și de la alții.

**A intervievat
Luminița BOICIUC**

Învățământul trebuie să contribuie la ameliorarea calității vieții

(Sfârșit. Încep. în pag. 1)

de Analiză SIME, recent elaborat pentru a stabili unele date privind sistemul de învățământ general din Republica Moldova, printre problemele principale și lacunele evidențiate e tocmai numărul mare al elevilor neșcolarizați care corespund vârstei de școlarizare și care se ridică la cca 33 000 de elevi.

4. Consolidarea în societate a atitudinii de respect față de profesia de dascăl. Respectul față de profesor și atașamentul față de importanța învățământului trebuie să primeze.

Cu atât mai mult cu cât, potrivit datelor din același raport, s-a constatat că ponderea cadrelor didactice care au atins vârsta de pensionare în sistem este de cca 14 %, ceea ce depășește media europeană de 2,5 ori. Conform aceluiași date statistice, în anul 2015 în învățământul general din Republica Moldova activează 30 834 de cadre didactice.

5. În această situație trebuie să acționăm în favoarea consolidării reputației angajaților în învățământ, să le ameliorăm condițiile favorabile pentru lucru și pentru viață.

6. „A da exemplu” – trebuie să devină criteriul condusei fiecărui profesor. A învăța înseamnă, de fapt, a învăța adevărul. Profesia de pedagog e sacră.

7. A da exemplu mai înseamnă a ne schimba atitudinea față de limba română, pe care trebuie să o așezăm la temelie învățământului național.

8. E necesar ca învățământul să devină o ramură mai prestigioasă și în activitatea guvernului nostru. Autoritățile din diferite eșaloane ale puterii au datoria de a plasa mai ferm educația pe o poziție avantajoasă, decisivă pentru dezvolta-

rea economică și socială, să caute pretutindeni mijloace pentru a spori sprijinul material al educației și pentru a crea condiții cât mai favorabile în învățământ.

9. În acest context se impune cu necesitate rezolvarea, care nu mai suportă amânare, a problemei legate de trecerea cercetării în subordinea universităților. Numai în felul acesta învățământul va putea, cu adevărat, contribui la ameliorarea calității vieții.

Dragi profesori, vă felicit cu prilejul acestei minunate sărbători, Ziua Profesorului! Vă doresc tuturor să aveți o lungă și bogată carieră pedagogică aducătoare de rezultate remarcabile și sentimentul de satisfacție al datoriei împlinite.

Vizită de documentare la Academie

Pe 5 octombrie curent, Academia de Administrare Publică a fost vizitată de dl Stephane GUERARD, profesor universitar, doctor, Universitatea Lille II (Franța), care a fost însoțit de dna Crina VERGA, lector universitar, doctor, Universitatea „Mihail Kogălniceanu” din Iași (România), Claudia VIȘAN, Agenția universitară a francofoniei, precum și de dna Maria ORLOV, conferențiar universitar, doctor, președinte al Institutului de Studii Administrative din Moldova.

Oaspeții au fost salutați de către dl Aurel SÎMBOTEANU, prorector al Academiei de Administrare Publică, conferențiar universitar, doctor, care a făcut o succintă relatare despre trecutul și prezentul Academiei, atrăgând o atenție deosebită scopurilor și dezideratelor pe care și le-a propus aceasta la fondarea sa cu 22 de ani în urmă, selectării cadrelor de profesori, studiilor de masterat și doctorat, precum și activității științifice din cadrul Academiei. Vorbitorul a menționat, de asemenea, acti-

vitatea intensă de dezvoltare profesională a Academiei, care în ultimii ani a luat o amploare tot mai mare, referindu-se și la tradițiile care s-au constituit pe parcursul anilor.

Dna Tatiana ȘAPTEFRĂȚI, conferențiar universitar, doctor, manager de proiect, a făcut o prezentare laconică, dar concludentă a proiectului instituțional de cercetare „Consolidarea instituțională și funcțională a administrației publice locale în Republica Moldova în contextul implementării Acordului de Asociere la Uniunea Europeană”, la care este antrenată o echipă dintre cei

mai versați în domeniu profesori ai Academiei. Dumeaiei a evidențiat, totodată, obiectivele și etapele de realizare ale proiectului, subliniind că în cadrul acestuia vor fi realizate 4 conferințe teoretico-științifice, 4 mese rotunde, vor fi elaborate și publicate 25 de articole științifice și o monografie.

Dl Stephane Guerard a mulțumit pentru găzduire și familiarizarea cu viața și activitatea Academiei de Administrare Publică, procedând la o amplă comunicare despre experiența instituțiilor de învățământ și cercetare din Franța sub aspect de cercetare, colaborare, consultare a administrației publice

locale în probleme de descentralizare și autonomie locală.

„Descentralizarea este un proces care trebuie pus pe primul loc în Europa, a subliniat Dumnealui, și trebuie să facem tot posibilul ca autoritățile publice locale să se bucure de autonomie financiară”.

Participanții la întâlnire au făcut o serie de sugestii și propuneri de colaborare a Academiei de Administrare Publică cu instituțiile similare din Franța și România.

La întrevvedere au participat, de asemenea, profesorii Academiei care fac parte din echipa de implementare a proiectului instituțional de cercetare: Tudor DELIU, deputat în Parlamentul Republicii Moldova, Ion DULSCHI, conferențiar universitar, doctor, șef Catedră științe administrative, Angela POPOVICI, conferențiar universitar, doctor, Silvia DULSCHI, conferențiar universitar interimar, doctor, șef Direcție știință și cooperare internațională, Tatiana SAVCA, Ludmila ANDRIEVSKI și Svetlana RAȚĂ – magiștri, lectori superiori universitari.

Cor. „F. P.”

Tatiana TOFAN - premiantă a Conferinței de la Iași

Pe 25 septembrie curent, Academia Română, Filiala Iași, a desfășurat la Institutul de Cercetări Economice și Sociale „Gh. Zane”, în cadrul Zilelor academice ieșene, Conferința științifică internațională „Progrese în teoria deciziilor economice în condiții de risc și incertitudine” „Sisteme fuzzy în economie”. Organizată în vechea cetate de cultură a orașului Iași, aceasta a ajuns la cea de a XXIX-a ediție și a reprezentat continuarea unei deosebite și respectate tradiții de cercetare în domeniul economic.

Tematica Conferinței au constituit-o astfel de probleme, cum ar fi analiza cantitativă și calitativă a riscurilor

în procesele economice și sociale, cartografierea proceselor de management, econometria și statistica, politicile de dezvoltare regională, „sisteme fuzzy în economie”, analiza riscului și incertitudinii în procesul de fundamentare a strategiilor de dezvoltare economico-socială durabilă, managementul resurselor umane, precum și analiza strategiilor de dezvoltare economică și socială la nivelul Regiunii Nord-Est și Republica Moldova în contextul actual al integrării în UE.

La Conferință au participat peste 60 de savanți și specialiști în economie din România, Republica Moldova și Franța.

Recunoscând și apreciind în mod deosebit interesul și contribuția la analiza riscului și incertitudinii manifestate în procesele economice și sociale, organizatorii Conferinței au invitat-o să participe la această importantă manifestare științifică internațională pe dna Tatiana TOFAN, doctor în științe economice, conferențiar universitar, șef Catedră economie și management public a Academiei de Administrare Publică.

Dna Tatiana Tofan a dat curs acestei invitații și a participat la Conferința respectivă, prezentând comunicarea științifică „Rolul resurselor comunitare în dezvoltarea comunitară”, aceasta fiind înalt apreciată de participanții la prestigiosul for științific. Pentru evoluarea cu succes în cadrul acestei Conferințe, dna Tofan a fost distinsă cu Premi-

ul „Profesorul economist Teodosie Al. Știrbu” și cu Diploma de participant.

- M-a frapat, în primul rând, atmosfera creatoare a acestui simpozion științific internațional, a menționat dna T. Tofan într-o convorbire cu reporterul ziarului „Funcționarul Public”, profunzimea și originalitatea rapoartelor și comunicărilor științifice prezentate, diversitatea temelor abordate, atitudinea respectuoasă față de toți participanții la conferință. Țin să mulțumesc din tot sufletul organizatorilor Conferinței și, în primul rând, conducerii filialei Iași a Academiei Române și a Institutului de Cercetări economice și Sociale „Gh. Zane” pentru invitația și posibilitatea de a participa la această manifestare științifică de prestigiu.

Cor. „F. P.”

Marea tragedie a poporului moldovenesc

Tragedia prin care a trecut poporul moldovenesc în primii ani de după cel de-al Doilea Război Mondial a fost trecută timp îndelungat de către istorici sub tăcere. Tăcerea aceasta nu a fost întâmplătoare. În Țara Sovietelor nu se cădea să vorbești și să scrii despre astfel de lucruri. Se considera că foametea este un fenomen specific doar orânduirii social-politice exploatare, pe când într-o țară socialistă așa ceva nu putea exista. Dar ce s-a întâmplat în Moldova în anii tragici 1946-1947? Un număr enorm de materiale de arhivă, care erau bine ascunse și păzite de ochiul cercetătorilor, își aștepta ziua sa. Și iată că ziua aceasta a venit. Primele documente investigate te frapază, pur și simplu, prin adevărul lor tragic.

Peste mai puțin de un an de zile, în vara anului 2016, se vor împlini 70 de ani de la calvarul prin care a trecut poporul nostru. Puțini își amintesc, dar și mai puțini cunosc ceea ce s-a întâmplat în acei ani blestemați. În anul 1993, adică cu peste 22 de ani în urmă, Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei și Universitatea de Stat din Moldova au scos de sub tipar la Editura „Știința” volumul „Голод в Молдове (1946-1947)” („Foametea în Moldova. 1946-1947”), în care au fost inserate în limba originalului (adică în limba rusă) 330 de documente ale organelor de par-

tid, de stat și economice, centrale și locale, în circa 800 de pagini, din care cititorul poate lua cunoștință cu lux de amănunte despre suferințele neomenești, prin care le-a fost hărăzit să treacă părinților, bunelor și străbunelor noastre.

Fondul Cultural Român din Republica Moldova și Institutul de Istorie al Academiei de Științe a Moldovei au inițiat recent pregătirile pentru editarea acestei deosebit de importante culegeri de documente în limba română. Cartea urmează să apară în anul 2016, în preajma celei de-a 70 aniversări a tragicului eveniment. Autorul acestor rânduri a trudit la transpunerea acestor cutremurătoare documente în limba română și consideră de datoria sa morală de a reproduce în ziarul „Funcționarul Public” unele dintre cele mai semnificative dintre acestea, din care se vede activitatea sau inactivitatea organelor administrării publice locale și centrale în ceea ce privește agravarea sau ameliorarea situației din anii respectivi.

Purcedem la publicarea acestor documente inedite în memoria zecilor și sutelor de mii de concetățeni care au pierit de foame, de distrofie, de tifos exantematic sau, pur și simplu, au fost sacrificați în modul cel mai barbar de cei apropiați lor.

Mihai MANEA

Documentul nr. 69

Extras din hotărârea Consiliului Comisarilor Poporului al U.R.S.S. „Cu privire la predarea obligatorie la stat a cărnii de către colhozuri în anul 1946”

2 februarie 1946

Consiliul Comisarilor Poporului al Uniunii R.S.S. hotărăște:

7. Să se mențină pentru anul 1946 modul care a fost în vigoare în anul 1945 de desfășurare a predării obligatorii la stat a produselor animaliere în R.S.S. Moldovenească și în regiunile de vest ale R.S.S. Ucraineane și R.S.S. Bielorusie.

8. Se permite comitetelor executive regionale, comitetelor executive ținutale și Consiliilor Comisarilor Poporului ale republicilor să acorde în anul 1946, cu titlu de excepție, scutiri în ceea ce privește predarea obligatorie a cărnii la

stat unor colhozuri, care au avut de suferit în mod deosebit în urma ocupației.

9. Se va extinde acțiunea punctului „d” al articolului 27 al hotărârii Consiliului Comisarilor Poporului al U.R.S.S. și C.C. al P.C.(b) din toată Uniunea din 8 iulie 1939 nr. 1010 și a punctului „b” al articolului 8 al hotărârii Consiliului Comisarilor Poporului al U.R.S.S. nr. 670 din 4 aprilie 1945 cu privire la atragerea la predarea obligatorie la stat a produselor animaliere a gospodăriilor militarilor, specialiștilor și a lucrătorilor de conducere din raioane, care locuiesc în localitățile satești, asupra tuturor regiunilor, ținuturilor și republicilor Uniunii R.S.S.

10. Se stabilește ca supliment la punctul „a” al articolului 27 al hotărârii Consiliului Comisarilor Poporului al U.R.S.S. și C.C. al P.C.(b) din toată Uniunea din 8 iulie 1939 nr. 1010, că gospodăriile locuitorilor orașelor și orașelelor muncitorești, care au în folosință personală în loc de o

scroafă până la trei oi și capre cu miei și iezi sau (în lipsa altor animale) cel mult 5 oi, se eliberează de predarea obligatorie a cărnii la stat.

12. Se obligă Comisariatul Poporului al Colectărilor să prezinte, cel târziu, la 1 martie 1946 Consiliului Comisarilor Poporului al Uniunii R.S.S. planul predării obligatorii la stat a produselor animaliere pentru anul 1946.

Președintele Consiliului Comisarilor Poporului al Uniunii R.S.S.
I. STALIN

Șeful Direcției administrative a Consiliului Comisarilor Poporului al U.R.S.S.

I. CEADAEV

Arhiva Organizațiilor Social-Politice a Republicii Moldova (A.O.S.P. a R.M.), fond (f.) 51, inventar (inv.) 4, dosar (d.) 38, fila (f.) 133-134.

Documentul nr. 75

Hotărârea Colegiului Comisariatului Poporului al Ocrotirii Sănătății al R.S.S.M. „Cu privire la natalitatea, morbiditatea infantilă și mortalitatea în R.S.S. Moldovenească”

4 martie 1946

Reieșind din raportul tov. Aizenberg L. M., șef al Direcției ajutorului curativ-profilactic, Colegiul Comisariatului Poporului al Ocrotirii Sănătății al R.S.S.M. a constatat că morbiditatea și mortalitatea infantilă în republică au continuat să rămână în anul 1945 primejdioase.

Mortalitatea copiilor în vârstă de până la un an de zile față de numărul tuturor celor născuți a constituit în anul 1945 29,4%, inclusiv în trimestrul I – 35,4%, în trimestrul al II-lea – 31,7%, în trimestrul al III-lea – 22,9% și în trimestrul

al IV-lea – 25,8%. Rata cea mai înaltă a mortalității infantile este în județul Cahul și constituie 33,8%, în județul Chișinău – 27,0%, în județul Bălți – 22,2% și în județul Bender – 21,5%.

Este necesar să menționăm, că în trimestrul al IV-lea mortalitatea infantilă a sporit cu 2,9% comparativ cu trimestrul al III-lea (în R.S.S.M.) ca urmare a sporirii nivelului de morbiditate în perioada de toamnă-iarnă de rujeolă și a complicațiilor acesteia, a

(Continuare în pag. 7)

Marea tragedie a poporului moldovenesc

(Continuare din pag. 6)

sporirii îmbolnăvirilor de tifos recurent, ceea ce dă o mare creștere de nașteri înainte de termen a copiilor prematuri și astenici, precum și a înrăutățirii bruște a stării mamelor gravide și care alimentează. În trimestrul al IV-lea instituțiile de copii nu au primit deloc lapte și produse lactate, iar ca urmare au fost închise 9 bucătării de lapte (la Râbnita, județul Chișinău, Călărași și Leova, Briceni, Ungheni și Lipcani, Bălți, Camenca și Rezina), iar bucătăriile de lapte funcționale pregătesc terciuri cu apă și multe dintre ele eliberează produse uscate, adică au transformat activitatea lor în puncte de distribuție a hranei. Un mare procent al mortalității infantile ține de slăbiciunea congenitală. În județul Soroca au decedat ca urmare a slăbiciunii congenitale 364 de copii, ceea ce constituie 33% față de întreaga mortalitate; în orașul Chișinău aceasta constituie 26,9%; în județul Cahul – 14,0%; în județul Chișinău – 10,0%.

Rețeaua amplasată de instituții curative pentru copii nu permite până acum desfășurarea tuturor măsurilor necesare, în special în localitățile sătești (depistarea gravidelor, activitatea de patronare). O parte considerabilă din maternități și consultații pentru gravide nu sunt asigurate cu cadre medicale calificate.

Din cele 210 funcții de medici-pediatri existente conform schemelor de personal, sunt completate doar 120, în care lucrează 58 de pediatri. Comisariatul Poporului al Comerțului, Uniunea Cooperăției de Consum din Moldova și Comisariatul Poporului al Industriei Cărnii și Laptelui nu au asigurat controlul zilnic privind aprovizionarea la timp a instituțiilor pentru copii și a maternităților cu produse alimentare de sortimentul stabilit. Secțiile județene, oră-

șenești și raionale de ocrotire a sănătății nu analizează cauzele morbidității și mortalității copiilor, nu acordă acestei cauze deosebit de importante o importanță politică. Lucrătorii medicali de pe teren nu precizează diagnosticul corect în cazul morbidității infantile, iar ca urmare există un mare număr de „alte maladii”.

În scopul sporirii natalității și reducerii mortalității infantile, Colegiul Comisariatului Poporului al Ocrotirii Sănătății **hotărăște:**

1. Se obligă șeful Direcției de acordare a asistenței curativ-profilactice copiilor, tov. Aizenberg L. M.:

a) să asigure în anul 1946 majorarea numărului de paturi în maternități și în spitalele cu destinație generală până la 900, în spitalele pentru copii și a paturilor pentru copii în spitalele cu destinație generală – până la 500, a paturilor în creșe – până la 3000, inclusiv în orașe – până la 1730, în localitățile sătești – până la 1270, a consultațiilor pentru femei și copii – până la 75 și a bucătăriilor de lapte – până la 40;

b) să completeze schemele de personal ale pediatriilor raionale și ale inspectorilor instituțiilor de acordare a ajutorului curativ-profilactic în toate orașele, județele și raioanele;

c) să asigure deservirea saloanelor pentru nou-născuți, a maternităților și a caselor de nașteri de către medici-pedi-

atri, acordând o atenție deosebită copiilor slăbiți și prematuri, precum și să efectueze principiul sectorial de deservire a copiilor cu consultații și acoperirea deplină a acestora cu patronajul;

d) să desfășoare în anul 1946 cursuri de specializare a asistentelor medicale din creșe – 60 de persoane, a asistentelor medicale de patronaj – 60 de persoane, a asistentelor medicale din bucătăriile de lapte – 30 de persoane, a șefelor creșelor permanente – 20 de persoane, a instructorilor O.M.M. – 30 de persoane, precum și cursuri de perfecționare a calificării

medicilor-pediatri pentru 12 persoane;

e) să organizeze până la 15 aprilie o decadă pentru pediatrii raionali și inspectorii instituțiilor de acordare a asistenței curativ-profilactice copiilor în chestiunile de combatere a morbidității și mortalității infantile;

f) să organizeze 5 brigăzi a câte trei persoane în fiecare din rândul medicilor orașelor Chișinău, Bălți și Tiraspol, pentru a pleca în lunile martie și aprilie în județele și raioanele cu cel mai înalt nivel de mortalitate infantilă (județele Cahul, Chișinău și Soroca, raionul Grigoriopol) pentru a acorda ajutor practic în combaterea morbidității și mortalității infantile;

g) în termen de o lună să depisteze copiii bolnavi în casele de copii și în casele copilului și să-i asigure cu tratamen-

tul respectiv atât în staționare cât și în ambulatorii.

2. Pediatrul principal al R.S.S.M., profesorul Stărikovici V. L., să creeze până la 25 aprilie un Consiliu de acordare copiilor a asistenței curativ-profilactice în problemele de combatere a morbidității și mortalității infantile, precum și de combatere a maladiilor gastrointestinale.

3. Se obligă șeful serviciului „Medsnab”, tov. Goihaman, să asigure până la 1 mai 1946 toate instituțiile curative pentru copii și maternitățile cu inventar moale în proporție de trei seturi pentru un pat și să asigure numărul de schimbări ale albiturilor până la 5 schimburi pe parcursul anului 1946. Să elibereze suplimentar pentru bucătăriile de lapte 100 de cratițe.

4. Se obligă adjunctul comisarului poporului, Balakin, să repartizeze din rândul medicilor promoției anului 1946 îndreptați la dispoziția Comisariatului Poporului al Ocrotirii Sănătății al R.S.S.M. 30 de medici pentru a lucra în instituțiile de copii.

[...]

6. Se informează Consiliul Comisarilor Poporului al R.S.S.M. despre faptul că Comisariatul Poporului al Comerțului al R.S.S.M. (comisar al poporului tov. Akimov), Uniunea Cooperăției de Consum din Moldova (director tov. Krașin) și Comisariatul Poporului al Industriei Cărnii și Laptelui (comisar al poporului tov. Sidorov) nu au îndeplinit hotărârile Consiliului Comisarilor Poporului al U.R.S.S. nr. 2744 din 27/X-1945 și a Consiliului Comisarilor Poporului al R.S.S.M. nr. 1229 din 21/XII-1945.

Președintele Colegiului, comisarul poporului al ocrotirii sănătății al R.S.S.M.

M. SUHAREV

Arhiva Națională a Republicii Moldova, f. 3090, inv. 1, d. 6, f. 77-78. Original.

(Va urma)

Nicolae ROMANDAȘ,
doctor în drept,
profesor universitar

Depozițiile martorilor nu pot servi drept temelii pentru rectificarea înscririlor din carnetul de muncă.

În cazul lichidării unității, rectificările sau înscrierile neefectuate de către unitatea lichidată se efectuează de către succesorul de drept, iar în lipsa acestuia – de către autoritățile administrației publice locale (primării), în temeiul documentelor corespunzătoare (ordinul, decizia, dispoziția, hotărârea) angajatorului, iar în cazul pierderii acestuia – conform altui act emis de unitatea respectivă (documentele de arhivă referitoare la activitatea de muncă a salariatului, fișele personale, borderourile de decontări, conturile personale privind salariul etc.), autentificat în modul stabilit de legislație).

Unitatea unde lucrează salariatul este obligată să acorde acestuia ajutorul necesar în vederea soluționării chestiunii în cauză.

Rectificarea înscririlor eronate sau incomplete se face printr-o linie ușoară, în așa fel încât textul să rămână vizibil, indicându-se la capitolul IX din carnetul de muncă pagina, numărul și coloana înscririi eronate sau incomplete și înregistrându-se textul corect.

În cazul în care înscrierea a fost anulată integral, acest lucru se consemnează în coloana „Textul rectificat”, cu in-

CARNETUL DE MUNCĂ (II)

(Continuare. Început în nr. 18/2015)

dicarea actului care a servit drept temelii pentru anulare.

Sub textul rectificat se indică numărul și data actului în temeiul căruia s-a efectuat rectificarea.

În cazul în care în carnetul de muncă s-a efectuat o înscriere despre eliberare sau transfer, care ulterior au fost recunoscute nevalabile, la solicitare, salariatului i se eliberează un duplicat al carnetului de muncă, în care nu se include această înscriere. În acest caz cheltuielile sunt suportate de unitate.

Potrivit pct. 74 din Regulamentul privind completarea, păstrarea și evidența carnetului de muncă, în caz de furt, pierdere sau distrugere a carnetului de muncă, ultima unitate la care a lucrat sau lucrează salariatul este obligată să-i elibereze, în termen de 15 zile calendaristice din momentul adresării, un duplicat al carnetului de muncă.

Dacă ultima unitate a fost supusă reorganizării sau lichidării, duplicatul se eliberează de către succesorul de drept al acesteia sau autoritățile administrației publice locale (primării).

Duplicatul carnetului de muncă se completează în același mod ca și carnetul de muncă original, pe prima pagină a acestuia făcându-se înscrierea „Duplicat”, cu indicarea numărului și a seriei carnetului de muncă original.

Înscrierile despre activitatea de muncă, stimulările și recompensele acordate se efectuează de către ultima unitate pe baza ordinelor (deciziilor, dispozițiilor, hotărârilor) emise anterior.

În cazul în care salariatul, înainte de a se angaja la unitatea respectivă a mai

fost încadrat în muncă, în duplicat, la capitolul „Date referitoare la activitatea de muncă” (coloana 4) se face înscrierea despre vechimea totală în muncă realizată anterior și confirmată prin acte. Vechimea generală în muncă se însumează, indicându-se numărul total de ani, luni, zile lucrate fără a se concretiza unitatea la care a lucrat titularul, perioada de timp și funcția deținută.

După introducerea acestor date confirmate prin acte, în duplicat se înscriu datele privind perioadele concrete de muncă.

În cazul în care actele prezentate nu conțin date complete despre toate perioadele de muncă anterioare, în duplicat se înscriu numai datele ce se conțin în aceste acte.

În activitatea serviciului de resurse umane uneori apar dificultăți ce țin de eliberarea carnetului de muncă către salariat care are intenții de a lucra la un alt angajator prin cumul. În acest caz unitatea de bază nu este în drept să-i elibereze salariatului carnetul de muncă pentru perfectarea angajării în muncă prin cumul, deoarece o astfel de operațiune nu este prevăzută în legislația muncii. La cererea salariatului, va elibera extrasul din carnetul de muncă.

Înscrierea în carnetul de muncă a datelor cu privire la deținerea funcției prin cumul la o altă unitate se face la locul de muncă de bază doar la dorința salariatului cumulat în temeiul cererii lui scrise, la care urmează să fie atașat ordinul de angajare a salariatului prin cumul conform art. 267 din Codul Muncii. Înscrierea cu privire la deținerea unei

funcții de muncă prin cumul poate fi formulată în felul următor: „Angajat prin cumul la unitatea «_____» în funcția de «_____»”.

În cazul deteriorării carnetului de muncă (ars, rupt, pătat etc.), ultima unitate îi eliberează salariatului un duplicat, pe prima pagină a carnetului de muncă deteriorat făcându-se înscrierea: „A fost eliberat un duplicat”, cu indicarea numărului și a seriei duplicatului. Carnetul de muncă deteriorat se restituie titularului. În cazul angajării la un alt loc de muncă, salariatul este obligat să prezinte duplicatul carnetului de muncă.

Conform pct. 83 din Regulamentul privind completarea, păstrarea și evidența carnetului de muncă, la unitate se țin două registre de evidență a carnetelor de muncă:

- registrul de evidență a formularelor de carnete de muncă;

- registrul de evidență a circulației carnetelor de muncă.

În Registrul de evidență a formularelor de carnete de muncă se înscriu toate operațiunile ce țin de primirea și folosirea formularelor de carnete de muncă, cu indicarea seriei și numărului fiecărui formular. Registrul este completat de contabilitatea unității.

Registrul de evidență a circulației carnetelor de muncă este completat de serviciul personal sau de altă subdiviziune a unității care se ocupă de perfectarea documentelor referitoare la angajarea și eliberarea salariaților. În acest registru este reflectată circulația tuturor carnetelor de muncă primite de la salariați la angajarea lor în muncă, precum și a carnetelor de muncă eliberate salariaților de unitatea respectivă.

(Va urma)

Conferință științifică „Paul Goma la 80 de ani”

Ziarul nostru nu este unul literar și nici de cultură în general, el este menit să reflecte mai mult și în special procesele și fenomenele legate de administrarea publică din țară și de peste hotare, activitatea și problemele funcționarilor publici, totuși evenimentul care s-a produs pe 6 octombrie curent la Academia de Științe a Moldovei, în organizarea Institutului de Filologie al AȘM, a fost de o astfel de anvergură, încât am decis nu numai să asistăm la această manifestare, dar și să inserăm în paginile publicației noastre o relatare cât mai amplă de la ea, în limitele noastre spațiale.

Vorba e că în această zi și-a desfășurat lucrările conferința științifică consacrată omagierii a 80 de ani de la nașterea scriitorului Paul GOMA, care, precum se știe, locuiește și creează de mai multe decenii la Paris, dar își trage obârșile de aici, de la noi, din Basarabia, refugiindu-se în 1944

Conferința a fost moderată de dna Nina CORCINSCHI, doctor, conferențiar cercetător, director-adjunct al Institutului de Filologie al Academiei de Științe a Moldovei.

Un cuvânt de salut a rostit dl Gheorghe DUCA, academician, președinte al AȘM. „A fost un martir, o mare personalitate care a reușit să ne creeze o imagine pozitivă în afara țării, a menționat Dumnealui. Prin caracterul său dur față de sine și față de ceilalți ne-a făcut cunoscuți ca o națiune care are caracter. Savanții au vorbit despre necesitatea de a-l aduce acasă pe Paul Goma și de a-i face

ta parte basarabeană”, o rană care se cicatrizează. Despre aceasta, reductibilul critic remarcă: „...Cenușa trecutului original persistă... mocnit, ieșind la iveală târziu, într-o carte extraordinară, micul roman „Din calidor” (1987 – în franceză, și 1989 – în românește).”

Romanul „Din calidor” a avut parte de o largă rezonanță europeană. În dosarul receptării românești, reținem recenzia lui Eugen Simion („România Literară”, 28 februarie 1991), din care aflăm că textul a fost redactat, într-o primă variantă, în 1983 și că el deschide un ciclu au-

parțială a lui. Adevărul întreg mărturisit până în pânzele albe este imperativul categoric în lumina austeră a căruia scrisul lui Goma capătă calitatea cea mai de preț.

Memoria lui Paul Goma „actualizează” mai multe scene, lucruri, evenimente la care a fost martor ocular protagonistul sau narează ceea ce a auzit acesta de la alții. Important este că deschide spații și teme absolut noi pentru literatura română”, a conchis academicianul.

Scriitoarea din România, Mariana SIPOȘ, a spus, între altele: „Ceea ce se face aici, în Basarabia, e mai mult decât se face dincolo de Prut. Paul Goma se va bucura să audă că a fost organizat un asemenea eveniment în cinstea lui. Lui Paul Goma nu-i lipsea nimic să devină unul dintre cei mai celebri și mai admirați scriitori români contemporani. A fost unul dintre cei mai radicali disidenți înainte de '89. Astăzi, statutul său public rămâne unul controversat”.

Vasile BAHNARU, directorul Institutului de Filologie al AȘM, avea să afirme într-o conforbire cu reportierul „Funcționarului Public”: „Conferința a avut un succes deosebit, mai ales că Paul Goma nu este doar un Soljenițan al României, ci și un mare scriitor cu un stil specific și cu un variat spectru tematic, fiind vorba, în special, de problema exilului și a refugii. Se are în vedere refugiul din Basarabia în 1944 și permanenta dorință de a reveni acasă, dorință care l-a făcut să fugă tocmai la Paris. Îl tot așteptăm să revină... Dar, ca totdeauna, suntem dominați de politic...”

La conferință au mai prezentat comunicări și alți savanți și oameni de cultură. Cu acest prilej a fost vernisată o amplă expoziție de carte „Paul Goma - 80 de ani”.

creația mai cunoscută în Republica Moldova. Paul Goma este cetățeanul plaiului, unde s-a născut, iar el s-a născut în Basarabia.”

Academicianul Mihai CIMPOI avea să sublinieze în luar-

ea sa de cuvânt: „Destinul lui Goma este destinul unui basarabean. Pentru Europa, Paul Goma este un „Soljenițan român” (așa cum a fost numit de Eugen Ionesco, iar apoi de întreaga presă franceză) sau, cum se obișnuiește la noi, Goma este o adevărată conștiință a Basarabiei, cu romanele căruia ieșim sau suntem demult în Europa. Ion Simuț, un expert

tobiografic din care mai fac parte „Arta refugii”, „Astra”, „Sabina”, roman-intim, care, alături de romanele gulagului românesc „Ostinato”, „Patimile după Pitești”, „Gherla”, „Căinele soldatului”, „Bonifacia”, „Culorile curcubeului” etc., inițiază „un capitol nou în literatura română postbelică.”

S-au emis mai multe opinii „pro” și „contra” lui Paul Goma, disidentul și scriitorul. S-a pus și se mai pune la îndoială nu numai disidența sa politică, dar și dimensiunea estetică a prozei sale, calitățile ei literare. Chiar se insistă foarte mult pe valoarea documentarului care ar eclipsa prin forța sa imaginărilor, pe esența naturalistă a prozei sale concentraționare. „Marele merit al lui Paul Goma e acela de a exprima adevărul cu o autenticitate ce nu admite nicio notă de contrafăcut și cu o ardoare etică ce nu permite nesocotirea măcar

împreună cu părinții în România, iar mai apoi devenind un adevărat disident.

important al prozei române din Basarabia, identifică în creația scriitorului „blestema-

Aceste descoperiri ar fi meritat premiul Nobel

În plin sezon al premiilor Nobel, speculațiile despre ce invenție sau descoperire va fi premiată nu conțin, dar unele dintre lucrurile din viața de zi cu zi care au influențat omenirea fundamental nu au fost niciodată luate în considerare pentru premiere, becul cu filament fiind unul dintre ele.

Potrivit editorilor de la National Geographic, o serie de invenții și descoperiri ale secolului al XX-lea ar fi meritat pe deplin câte un premiu Nobel, dar Academia suedeză nu pare să le fi luat niciodată în considerare.

Internetul

Internetul este una dintre invențiile secolului trecut care au modificat radical civilizația umană, mai ales în ultimii 20 de ani. Începând din anii 1960, cercetătorii guvernului federal american au creat rețele de comunicare între computere care, în cele din urmă, au ajuns să fie ceea ce în prezent se numește in-

ternet. Potrivit *nationalgeographic.com*, Tim Berners-Lee, cercetător britanic în domeniul computerelor, ar merita un premiu Nobel pentru că, în 1989, a avut ideea de la baza „World Wide Web” (Rețeaua Mondială, n.r.), iar, în 1990, a creat primul site, o pagină online care descria internetul.

Internetul a dus la democratizarea accesului la informație, fie că este vorba despre pisici amuzante, fie de mesaje trimise pe Twitter din timpul „Primăverii arabe”, iar informația înseamnă putere.

Becul cu incandescență

Becul cu incandescență a fost patentat inițial în Marea Britanie, de Joseph Swan, dar americanul Thomas Edison este cel care a transformat invenția într-un obiect foarte practic, care a dus în cele din urmă la construirea economiei moderne, atât de avidă de energie electrică cum este și în prezent.

Edison a murit în 1931, fără să ia vreun premiu Nobel, nici măcar pentru bec, simbolul inspirației științifice, iar unii consideră acest lucru un exemplu de injustețe istorică, Alfred Nobel

incluzând referințe privind invențiile și inventatorii în testamentul său legat de distincțiile ce îi poartă numele.

Tabelul periodic al elementelor

Tabelul periodic al elementelor nu este un simplu tabel, ci arată ordinea protonilor, neutronilor și electronilor care alcătuiesc materia. Coloanele și rândurile sale au prezis existența unor elemente chimice înainte de a fi descoperite.

Dmitri Mendeleev a creat

tabelul în 1869 și, deși a fost nominalizat de două ori, în 1905 și 1906, Comitetul Nobel a considerat că descoperirea lui Mendeleev este mult prea cunoscută în epocă și nu mai reprezintă o noutate. Practic, Mendeleev a fost o victimă a propriului succes.

Renașterea dinozaurilor

În 1969, paleontologul John Ostrom de la Universitatea Yale a denumit una dintre cele mai importante specii descoperite vreodată. Savantul a numit un dinozaur care a trăit acum 110 milioane de ani Deinonychus, adică „gheara îngrozitoare”.

Această reptilă era de mărimea unui om, cu membre superioare pe care le putea folosi la apucarea prăzii și avea la picioare o gheară mare, în vârful unui deget extrem de mobil, pe care o ținea mereu ridicată.

Ostrom a descris animalul foarte diferit față de ce se credea până atunci despre dinozauri, care erau văzuți ca animale greoaie, mai degrabă proaste, ce trăiau în mlaștini. Deinonychus era agil, ar fi putut trăi în grupuri și era un prădător cu un mod de viață foarte activ.

Descrierea a dus la o „renaștere a dinozaurilor”, un domeniu în care știința oferă și în prezent informații exotice.

Din păcate, paleontologia nu este o știință premiată

de Comitetul Nobel, astfel că John Ostrom și Deinonychus nu au primit recompensa pe care ar fi meritat-o.

MAI: Sinteza săptămânii - 5 - 11 octombrie 2015

În perioada 5 - 11 octombrie 2015, potrivit sintezei operative zilnice, subdiviziunile de poliție ale MAI au înregistrat, în total, 726 infracțiuni.

Operându-se cu structura infracționalității înregistrate în perioada de referință au fost identificate următoarele categorii de infracțiuni:

- 34 infracțiuni contra vieții și sănătății persoanei;
- 3 – contra libertății, cinstei și demnității persoanei;
- 5 – privind viața sexuală;
- 18 – contra drepturilor politice, de muncă și altor drepturi

constituționale ale cetățeanului;

- 368 – contra patrimoniului;
- 37 – contra familiei și minorilor;

- 15 – contra sănătății publice și conviețuirii sociale;

- 39 infracțiuni economice;
- 145 infracțiuni în domeniul transporturilor;

- 35 – contra securității și ordinii publice;

- 4 – contra justiției;

- 5 – contra bunei desfășurări a activității în sfera publică;

- 2 infracțiuni comise de un grup criminal organizat sau de o organizație criminală;

- 18 – contra autorităților publice și a securității de stat.

În perioada de referință, au fost stabiliți 52 infractori aflați în căutare.

Pe drumurile publice din țară au fost înregistrate 32 accidente rutiere, care au avut ca urmare decesul a 5 persoane și traumatizarea a 33 de persoane.

În vederea sporirii nivelului de siguranță la trafic și ameliorării situației accidentale, au fost desfășurate diverse acțiuni cu caracter preventiv, fiind documentate 10.184 contravenții. În baza deciziilor agenților constata-

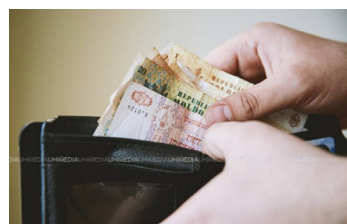
tatori au fost aplicate 10.184 de amenzi, în sumă de 3.300.700 lei, dintre care au fost achitate 7.803, în sumă de 1.355.310.

În perioada de referință, Serviciul Protecției Civile și Situațiilor Excepționale a înregistrat 50 de incendii, soldate cu decesul unei persoane și pagube materiale în valoare de circa 93,5 mii lei. Totodată, de la incendii au fost salvate bunuri materiale în valoare totală de circa 662 mii lei.

Legislația frontalieră și migrațională a R. Moldova a fost încălcată de către 111 persoane.

Sentință pentru un polițist recunoscut culpabil de corupție

Un ofițer de urmărire penală din cadrul Comisariatului de Poliție Botanica a fost condamnat pentru comiterea actelor de corupție.

Procuratura Anticorupție a stabilit că, în iulie 2010, având în gestiune un dosar penal pe faptul organizării migrației ilegale, ofițerul a extorcat de la un cetățean al României (bănuț pe dosar), suma de 1500 de dolari. În schimbul acestei sume,

polițistul urma să înceteze urmărirea penală în privința bănuțului.

Câteva zile mai târziu, aflându-se în automobilul său, inculpatul a primit suma de 1900 de dolari, fiind reținut imediat după primirea banilor de către procurori și ofițerii anticorupție.

Recent, pentru comiterea corupției pasive, polițistul a fost condamnat la 5 ani închisoare, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de probă de 4 ani. Prin aceeași sentință, el a fost amendat cu 6 mii de lei și privat de dreptul de a ocupa funcții publice timp de 5 ani.

Sentința este cu drept de atac.

Republica Moldova, au organizat trecerea peste frontiera Republicii Moldova, prin „zona verde,” în România a unui lot impunător de țigări. Aceștia au oferit polițiștilor de frontieră români bani, pentru a le garanta protecție de elemente polițienești pentru a nu fi demascați.

Cauza penală a fost pornită în luna ianuarie curent, iar actualmente, 7 persoane sunt învinuite de comiterea

infracțiunilor de corupere pasivă, contrabandă în proporții deosebit de mari, trecere ilegală de frontieră și corupere activă, iar alte 5 persoane implicate în această schemă frauduloasă au fost anunțate în căutare. Prețul lotului de țigări a fost estimat la aproximativ 244 mii de lei.

Dacă vor fi găsiți vinovați de cele incriminate, inculpații riscă până la 10 ani de închisoare.

Fostul comandant al Bazei de aviație, învinuit de abuz

Procuratura militară Bălți a finalizat și a expediat instanței de judecată cauza penală de învinuire a fostului comandant al Bazei de aviație a Armatei Naționale, în grad de colonel, pentru comiterea abuzului de serviciu și delapidarea averii străine.

În cursul acțiunilor de urmărire penală s-a stabilit că, în intervalul anilor 2014 - 2015, inculpatul a transmis ilegal în folosință unei persoane civile patrimoniul militar din dotare (stație electrică mobilă) în valoare de 40.332 lei. Peste un an, colonelul a înstrăinat patrimoniul militar aceleiași persoane, la un preț de 12.000 lei, banii însușindu-i în scopuri

personale. Prin aceste acțiuni, potrivit procurorilor, inculpatul a prejudiciat statul în proporții considerabile.

Dacă va fi recunoscut culpabil de cele incriminate, colonelul riscă o pedeapsă de până la 6 ani închisoare cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau a exercita o anumită activitate pe un termen de până la 5 ani.

**Serviciul de presă
al Procuraturii Generale**

7 persoane vor compărea în fața instanței de judecată

Cauza penală de învinuire a 7 persoane de comiterea infracțiunilor de corupere pasivă, contrabandă, trecere ilegală de frontieră și corupere activă a ajuns pe masa magistraților. Procuratura Anticorupție a finalizat urmărirea penală și a expediat

cauza penală spre examinare Judecătoriei Ungheni.

În cadrul cauzei penale, s-a stabilit că, în perioada ianuarie – mai 2015, mai multe persoane, de comun acord și prin înțelegere prealabilă cu un angajat al Departamentului Poliției de Frontieră din

Lucrare de o inestimabilă valoare documentară

Andrei BLĂNOVȘCHI,
doctor în economie,
conferențiar universitar

Biblioteca Academiei de Administrare Publică propune atenției cercetătorilor, colaboratorilor instituțiilor științifice de profil, cadrelor didactice universitare, bibliotecarilor, studenților și tuturor celor care manifestă interes pentru personalitățile ce activează în domeniul științelor economice, o lucrare biobibliografică despre viața și activitatea lui Andrei Blănovschi, doctor în economie, conferențiar universitar la Catedra economie și management public a Academiei de Administrare Publică.

Biobibliografia „Andrei Blănovschi” a fost elaborată cu prilejul consemnării în anul 2014 a unui eveniment de importanță pentru comunitatea științifico-didactică a economiștilor – împlinirea onorabilei vârste de 85 de ani, eveniment consemnat, mai ales, la Academia de Administrare Publică, unde distinsul domn se înscrie cu activități reprezentative în dezvoltarea științei și a procesului didactic.

Această biobibliografie este o primă încercare de a prezenta, într-o carte întreaga muncă a domnului Andrei Blănovschi și reprezintă un omagiu adus Domniei sale pentru vasta activitate managerială, științifică și didactică. Având în spate o imensă experiență științifică și pedagogică, Domnia Sa a călăuzit și a instruit multe generații de studenți, masteranzi, doctoranzi. Fără pretenția de exhaustivitate, alcătuitorul bibliografiei s-a străduit să reflecte cât mai deplin manifestările unei cariere manageriale prodigioase, didactice și științifice de performanță de-a lungul a circa 60 de ani de activitate.

Materialul informativ a fost selectat din publicațiile bibliografice: „Cărțile Moldovei Sovietice (1963-1985)”; „Cronica Presei Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești (1963-1998)”; „Книжная летопись”; „Летопись журнальных статей”; „Летопись газетных статей”; (Всесоюзная Книжная Палата) „Bibliografia Națională a Moldovei”; Bibliografii tematice în domeniul economiei; fondurile, cataloagele și fișierele Bibliotecii Științifice a Academiei de Științe a Moldovei, ale Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, ale Bibliotecii Științifice a Academiei de Studii Economice din Moldova, precum și ale Bibliotecii Academiei de Administrare Publică.

Lucrarea începe cu un articol semnat de Oleg Balan, rector al Academiei de Administrare Pu-

blică, doctor habilitat în drept, profesor universitar, care constituie un discurs ce pune în valoare calitățile deosebite ale Omului de Demnitate și Onoare, Andrei Blănovschi, personalitate care va rămâne în istoria Academiei de Administrare Publică, după care urmează reflecții despre Omul, cercetătorul și pedagogul Andrei Blănovschi, expuse de către Svetlana Cojocar doctor în economie, conferențiar universitar, șef Catedră economie și management public, Academia de

nager, profesor și cercetător.

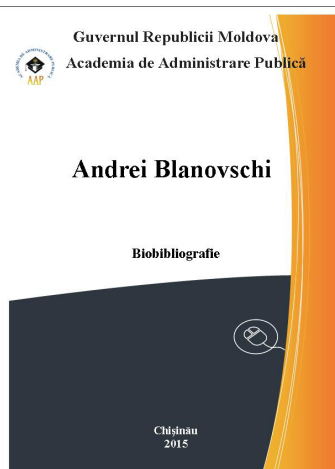
Un alt compartiment este dedicat opiniilor și aprecierilor discipolilor care au studiat teoriile și doctrinele economice, fiind ghidați de distinsul profesor Blănovschi.

Circa 150 de lucrări științifice, cursuri universitare, materiale în domeniul teoriilor economice, al pieței forței de muncă și politicilor sociale, al economiei naționale etc., rezultatele investigațiilor științifice oglindite în rapoartele anuale universitare, toate sunt incluse în compartimentul „Bi-biografie”.

Volumul „Andrei Blănovschi. Biobibliografie”, semnat de doamna Lilia Canțir, reprezintă, în opinia noastră, o sursă documentară, care depășește, evident, intențiile inițiale ale autoarei de a propune cititorului o verificată, dar rigidă informație despre biografia și bibliografia protagonistului, lucrarea devenind, în fond, și un comentariu complementar despre viața, opera științifică și didactică a profesorului Andrei Blănovschi.

Colegiul de redacție aduce sincere mulțumiri domnului doctor, conferențiar universitar Andrei Blănovschi pentru contribuțiile Domniei Sale la elaborarea acestei lucrări, dorindu-i sănătate, prosperitate, precum și noi realizări personale și profesionale.

Rodica SOBIESKI-CAMERZAN,
șef al bibliotecii, Academia
de Administrare Publică

Administrare Publică. Compartimentele „Itinerar biografic”, „Tabel cronologic”, „Referințe privind personalitatea și activitatea lui Andrei Blănovschi” oferă date importante despre formarea și creșterea profesională, preocupările științifice și didactice, funcțiile administrative deținute și distincțiile acordate lui Andrei Blănovschi, toate fiind mărturia unei exemplare cariere de ma-

Abonarea 2016

A început abonarea pentru anul 2016 la revista științifico-metodică trimestrială „ADMINISTRAREA PUBLICĂ” și la ziarul „FUNCȚIONARUL PUBLIC,” publicații ale Academiei de Administrare Publică.

Revista „Administrarea Publică” apare trimestrial.

Costul unui abonament:

3 luni - 42 lei; 6 luni - 84 lei.

Ziarul „Funcționarul public” apare de 2 ori pe lună.

Costul unui abonament:

3 luni - 37 lei 80 bani; 6 luni - 75 lei 60 bani.

ECHIPA REDACȚIONALĂ:

Mihai MANEA - șef secție

Ion AXENTI - secretar responsabil

Luminița BOICIUC - redactor

Vitalie NICA - redactor, designer

A DRESA ANOASTRĂ:

Mun. Chișinău, str. Ialoveni, 100.

Ziarul apare de două ori pe lună.

Indice 67919.

Coli de tipar 1,5. Tiraj: 350.

Dat la tipar 12.10.2015

E-mail: aap.editura@yahoo.com

CONTACTE:

Tel: 28-40-78

„Funcționarul Public” - supliment la revista „Administrarea Publică” -
publicație a Academiei de Administrare Publică.